GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 103. *Joi 9 (21) Maiu* **1885.**

Brașovŭ, 8 (20) Maiu 1885.

Inainte cu vre-o trei sĕptĕmânĭ publicândŭ o scrisóre a unui amicŭ alŭ fóiei nóstre din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, ce figuréză aḍĭ ca parte integrantă a așa ḍisului „pașalicŭ alŭ lui Banffy," i-amŭ pusŭ nisce întrebărĭ în privința atitudinei Românilorŭ Năsĕudenĭ.

L'amŭ rugatŭ sĕ ne spună ce facŭ locuitorii din comunele române Năsĕudene față cu ilegalitățile vĕdite ce le comite ḍilnicŭ fișpanulŭ (prefectulŭ) Banffy; sĕ ne spună dacă Românii Năsĕudenĭ sunt hotărîțĭ d'a întrebuința tóte mijlócele legale spre a face sĕ se curme abusurile de putere ale numitului fișpanŭ?

Astăḍĭ primimŭ unŭ rĕspunsŭ pre care îlŭ publicămŭ în fruntea fóiei din causa importanței cestiunei ce o tractéză și la care vomŭ mai reveni.

Amiculŭ nostru ne dă deslușirĭ privitóre la atitudinea politică a Românilorŭ Năsĕudenĭ în generalŭ, dér nu ne rĕspunde directŭ la întrebările de mai susŭ și ne lasă mai multŭ a trage noi înșine conclusiunile, scriindu-ne următórele:

Domnule Redactorŭ!

Ai multă dreptate, când în primulŭ D-tale din 2 Maiu a. c. Nr. 89 ne întrebĭ: ce facŭ grănițerii, ómenii de prin ținutulŭ Năsĕudului, în fața nedreptății, ce o îndură dela stăpânii ḍilei în privința limbei? Câtŭ așŭ fi de fericitŭ și de mândru, când ți-așŭ putea arăta fapte! când așŭ putea ḍice: iată ómenii!

Suntemŭ în luptă continuă cu stăpânii; ei pe fiecare ḍi se vêră în agrii nostri cu o brasdă mai afundŭ, cum ḍicemŭ noi pe aicĭ, ne strîmtorescŭ către cóstă și-șĭ lărgescŭ ogorulŭ. In duelulŭ iscatŭ între noi și stăpânĭ, ei dau mereu cu lancea în drépta și în stânga cu dinții rînjițĭ și noi ne tragemŭ într'una c'unŭ pasŭ îndĕrĕptŭ către unghiŭ, fără a ne apĕră.

In fața acestei stărĭ de lucrurĭ noi ce facemŭ? Incă o întrebare la care nu potŭ rĕspunde, fiindcă nu facemŭ nimica!

Dar sĕ vedemŭ cine este chiematŭ a paralisa loviturile date. Poporulŭ? Elŭ blândŭ, răbdătorŭ și pacĭnicŭ îșĭ caută de trebile lui ḍilnice și a bună samă la cuibulŭ lui, la vatra lui strămoșéscă nu va lăsa sĕ intre niciodată lepra streină, cum n'au suferit'o de atâtea vécurĭ încă nicĭ atuncĭ, când era cu multŭ mai asupritŭ, mai slabŭ și mai uitatŭ; elŭ se uită la alde acestea și astăḍĭ cu nepăsare și 'șĭ ḍice: dațĭ sĕ mérgă, faceți ce vĕ place, eu voiu face cum șciu, cum m'a învĕțatŭ tata și moșulŭ; elŭ se feresce de strĕinŭ ca de ciumă și este pentru elŭ orĭ-care strĕinŭ „o latină spurcată", de care fuge din instinctŭ. E bine séu rĕu, elŭ scie. Unŭ lucru e sigurŭ: elŭ nu urăsce pe strĕinŭ din rĕutate, nu-i face nicĭ unŭ rĕu ci fuge de elŭ, îlŭ încunjură fiindŭ convinsŭ, că strĕinulŭ nu i-a adusŭ și nu i-a făcutŭ nicĭ odată vr'unŭ bine.

Intelegința? Ea rabdă și înghite; e nepăsătóre. Dér acéstă nepăsare și-o justifică cu trecutulŭ próspĕtŭ încă; ea scie, că sub absolutismŭ limba germană ajunsese pe aicĭ stăpână, — aprópe totulŭ se lucra numai în acéstă limbă; dar au vĕḍutŭ apoi cum într'o bună ḍiuă — și încă fără a întreba cineva de noi — acéstă limbă și-a strînsŭ catrafusele și s'a dusŭ pre aicĭ încolo la vatra ei de unde a venitŭ. Suntŭ pe aicĭ ómenĭ, carĭ judecă astfelŭ: cum s'au dusŭ Nemții, se vorŭ duce și Ungurii, nu din pricina nóstră, ci din pricina lorŭ și pentru motive politice, carĭ determină schimbările cum nicĭ nu gândescĭ.

Intre ómenii noștri au fostŭ încă de pe la întroducerea sistemului actualŭ și mai suntŭ și astăḍĭ unŭ soiu de „viitoriscĭ", ómenĭ carĭ au aflatŭ de bine a merge cu stăpânii în tóte afacerile, în credință că și stăpânii vorŭ merge cu noi și ca la nisce „ticăloșĭ Măria ta" ne vorŭ da pace sĕ ne chivernisimŭ după vechiulŭ nostru obiceiu, sĕ ne desvoltămŭ cum vomŭ sci și cum ne vorŭ ajutá puterile nóstre, bine înțelesŭ fără a așteptá ajutorulŭ streinŭ.

Interesele materiale, proprii acestui ținutŭ, carĭ trebuia apĕrate de lăcomia streină, au fostŭ totdéuna fantoma, cu care acestŭ soiu de ómenĭ au isbutitŭ a dá stăpânilorŭ dela 1867 încóce totŭ deputațĭ guvernamentalĭ, séu celŭ puținŭ a se ferí sĕ nu-i arunce acolo vr'unulŭ opoșiționalŭ fie și Ungurŭ.

Dar har Domnului! Inalta nóstră oblăduire a sciutŭ convinge pe acești ómenĭ despre bunele intențiunĭ față cu noi; loviturile ḍilnice suntŭ totŭ atâtea dovedĭ de marea dragoste către noi cei plecațĭ, care dragoste merge până a ne strânge la sînŭ, cum îșĭ strânge moimița feții sĕi până crépă.

Inalta stăpânire a sciutŭ rărí pe acestŭ soiu de slugĭ plecate. Apoi vei sci, d-le Redactorŭ, că și pe aicĭ sunt cărturarĭ micĭ și cărturarĭ marĭ. Intre cei micĭ o parte suntŭ cu multŭ mai micĭ, decâtŭ sĕ pótă opune óre-care resistență loviturilorŭ îndreptate în contra nóstră; ér altă parte din ei nu mai potŭ lucra fiindŭ silițĭ a merge la poruncă, ca să nu fie aruncațĭ pe stradă.

Ne mai rĕmâne puținii independențĭ, între carĭ membrii comitetului comitatensŭ, ómenĭ destulŭ de zelosĭ și bunĭ apĕrătorĭ, dela carĭ amŭ așteptatŭ și așteptămŭ, ca în unire cu membrii sașĭ sĕ 'șĭ rĕdice la tóte ocasiunile graiulŭ pentru apĕrarea drepturilorŭ călcate,

Salutare!

Sibiiu 5 (17) Maiu 1885.

In timpulŭ presentŭ de grea încercare pentru poporulŭ românŭ ce locuesce pe teritorulŭ țĕrilorŭ de sub coróna S-tului Stefanŭ, două tĕrĕme i-a rĕmasŭ de esploatatŭ, pe care se póte validita, și aceste suntŭ celŭ culturalŭ și economicŭ. Din viața publică și în genere de pe tĕrĕmulŭ politicŭ amŭ fostŭ așa ḍicêndŭ scoșĭ fără veste prin constelațiunile dela 1867. Situația cea grea ce ni s'a creatŭ nouĕ Românilorŭ la anulŭ amintitŭ în curgerea timpului ni s'a înăspritŭ prin disposițiunĭ ulterióre, carĭ s'au adusŭ suptŭ presiunea șovinismului ce domnesce cu vĕditulŭ scopŭ de a eludá disposițiunile acelorŭ legĭ, carĭ la inaugurarea erei așa numite constituționale s'au fostŭ adusŭ ca unŭ felŭ de concesiune naționalitățilorŭ nemaghiare.

Una dintre concesiunile ce s'au făcutŭ naționalitățilorŭ, a fostŭ garantarea libertății de pressă prin îndrumarea delictelorŭ ce s'ar puté comite prin ea la curțile cu jurațĭ. In specialŭ pentru garantarea libertății de pressă în Transilvania cu privire la pressa nemaghiară, a contribuitŭ curtea cu jurațĭ din Sibiiu, care a avutŭ totdéuna tăria sufletéscă de a se emancipá de sub influința și presiunea șovinismului maghiarŭ și a-șĭ enunțá verdictele sale fără nicĭ o considerare, după a sa cea mai bună sciință și consciință. Și pentru că în modulŭ acesta a contribuitŭ la susținerea unui dreptŭ esențialŭ constituționalŭ, ea este astăḍĭ pedepsită prin cassare.

Chiar și împrejurarea acésta ne dovedesce tendința ce domnesce în cercurile hotărîtóre și scopulŭ ce se urmăresce. Sugrumarea libertății de pressă este ultima lovire, ce se dă naționalitățilorŭ cu privire la activitatea lorŭ pe tĕrĕmŭ politicŭ.

Nu voimŭ sĕ renunțămŭ la activitate întinsă și de acum înainte pe tĕrĕmulŭ politicŭ, însĕ pentru de a puté susțíné lupta grea ce ni se impune pe acestŭ terĕmŭ, — avemŭ lipsă de o cultură intensivă a inimei și a intelectului și de emancipare economică. Căcĭ numai atuncĭ vomŭ puté susține lupta, décă înaintațĭ în cultură și independențĭ materialicesce, vomŭ voi și vomŭ puté sĕ ne espunemŭ pentru interesele poporului nostru. Ce atinge tĕrĕmulŭ culturalŭ, confesiunile nóstre cu ajutorulŭ unorŭ fundațiunĭ ce suntŭ în deosebĭ menite a promová cultura la poporulŭ nostru îșĭ facŭ încâtva datorința, dacă vomŭ considerá vitregitatea timpului de aḍĭ și puținele mijlóce materiale de carĭ dispunŭ.

Mai rĕu amŭ statŭ pe tĕrĕmulŭ economicŭ. Pentru de a înaintá pe acestŭ tĕrĕmŭ cu óreșĭcare resultatŭ, se cere neapĕratŭ desfășurarea unui creditŭ, ce ar face posibilŭ ameliorarea stării materiale la poporulŭ nostru. Cu scopulŭ acesta s'a înființatŭ înainte cu vre-o 13 anĭ institutulŭ de creditŭ și economii »Albina« și cu plăcere constatămŭ, că în timpulŭ mai din urmă în mai multe cetățĭ, locuite în parte de Românĭ, s'au făcutŭ pornirĭ ce numai urmărĭ bune potŭ avé în astă privința. Institutulŭ »Albina« în decursulŭ timpului de când esistă a desvoltatŭ o activitate cu cele mai îmbucurătóre resultate. Meritulŭ de a fi obținutŭ aceste resultate este a se datorí în cea mare parte regretatului directorŭ Visarionŭ Romanŭ, care fără veste a fostŭ răpitŭ prin crunta mórte din mijloculŭ nostru. Pentru ca resultatele activității institutului sĕ fie și de acum înainte atâtŭ de mulțămitóre ca și până acum, se recere ca în fruntea institutului sĕ fie pusă o astfelŭ de persónă, care pe lângă cunoșcințe technice pe tĕrĕmulŭ economicŭ financiarŭ, sĕ posédă atâtŭ încrederea publicului în generalŭ, câtŭ și a acționarilorŭ în specialŭ, a cărorŭ avere se administréză sub conducerea lui.

Direcțiunea institutului, care conformŭ statutelorŭ alege în cerculŭ sĕu de activitate de directorulŭ esecutivŭ, va avé decĭ sĕ-șĭ pună încrederea într'o astfelŭ de persónă, care întrunesce calitățile amintite și afară de acésta avêndŭ și óreșĭ care pracsă s'o susțină în afacerile financiare. Căcĭ multŭ va depinde cu privire la bunulŭ renume alŭ institutului, décă persóna ce va fi chemată la acestŭ postŭ va fi cu încredere întimpiuată din partea publicului. Pe câtŭ scimŭ noi deocamdată loculŭ de directorŭ esecutivŭ este numai în modŭ provisoricŭ ocupatŭ, până ce direcțiunea se va putea decide pentru definitiva lui întregire. Combinațiunĭ cu privire la persóna fiitorului directorŭ suntŭ mai multe.

Luptătorulŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Maialulŭ scólelorŭ centrale române de aci, ce s'a ținutŭ erĭ în Stejerișŭ, a fostŭ strălucitŭ. Rareorĭ s'a vĕḍutŭ atâta lume din tóte clasele societății și atâta animațiă. Pe lângă jocurile tinerimei, între care s'au jucatŭ »călușerulŭ« și »bătuta« de unŭ frumosŭ numĕrŭ de studențĭ îmbrăcațĭ în costume naționale, »hora« și alte jocurĭ românescĭ adunase poporulŭ într'unŭ cercŭ fórte mare. Nu credemŭ, că a pututŭ fi sufletŭ de omŭ, care sĕ nu fi dusŭ cu sine cele mai plăcute impresiunĭ dela maialulŭ de erĭ.

—0—

Cu privire la rĕspunsulŭ ce l'a datŭ primarulŭ Brașovului d. Brennerberg asupra broșurei d-rului Ignaz Weiss, despre care amŭ amintitŭ în articolulŭ »Afaceri comunale« din numĕrulŭ trecutŭ, autorulŭ broșurei, printr'o declarațiune publicată în »Kronst. Ztg.,« susține cele scrise în broșură și amenință la sfârșitŭ, că printr'unŭ șirŭ de articule în »Brassó« va dovedi cele cuprinse în broșură cu casurĭ concrete.

—0—

Camera comercială din Brașovŭ a ținutŭ în 14 și 15 Maiu n. împreună cu camera comercială din Clușiu ședințe pentru a se consultá asupra reînoirii convențiunii comerciale cu România. Conferința a stabilitŭ cu privire la interesele Transilvaniei scăderile și dorințele față cu convențiunea existentă a doveditŭ, că tarifulŭ vamalŭ actualŭ e în dauna intereselorŭ comerciale ale Transilvaniei. Membrii conferinței au suspendatŭ ședințele pentru 10—22 ḍile, ca sĕ'șĭ câștige datele necesare pentru indicarea concesiunilorŭ ce ar fi de a se exopera dela România în interesulŭ comerciului și alŭ industriei nóstre. Resoluțiunile luate, conferența le va așterne ministerului pentru ca sĕ le iee în considerare cu ocasiunea reînoirii convențiunii nouĕ.

După cum spune „Ellenzék,« cetăţénulŭ Hoffmann, mare comerciantŭ de articlole de băcăniă în Pesta, are unŭ agentŭ de afacerĭ românŭ şi trimite la Cluşiu scrisorĭ de afacerĭ în limba germână. Când agentulŭ sĕu Chirilŭ Nicolescu sosì în Cluşiu, comercianţii ungurĭ îi spuseră, că dacă vrea sĕ 'şĭ priméscă banii dela ei, sĕ le înveţe şi limba lorŭ, şi astfelŭ îlŭ refusară.

—0—

»Opinca« este numele unei foi pentru interesele culturalĭ şi economice ale poporului românŭ. Apare în Reşiţa-montană din Bănatŭ în fiecare Duminecă. Ii urămŭ »Opincei« viéţă lungă şi succesŭ.

—0—

»Bd. Tgbl.» dela 16 Maiu n. scrie, că în capitală şi în multe părţĭ ale ţĕrii a ninsŭ, aşa că dispare aprópe orĭce nădejde de o bună recoltă. Totŭ atâtŭ de nefavorabile suntŭ şi rapórtele din Austria de susŭ şi de josŭ, din Boemia, Moravia şi Galiţia, unde frigulŭ şi furtunele au pricinuitŭ mare rĕu sĕmĕnăturilorŭ, viilorŭ şi pomilorŭ

—0—

Ministrulŭ unguréscŭ de comunicaţiune va visita după Rusalii comitatulŭ Hunedórei. Scopulŭ călĕtoriei este inspectarea pasului Surducŭ ce duce în România.

—0—

Ungaria e pusă la vêndare. In pavilionulŭ »Societăţii pe acţii a tipografiei pestane« dela esposiţiune se citescŭ următórele pe o firmă: »Chr. Mannsfeld Raudnitz. Singurulŭ vênḑĕtorŭ alŭ Ungariei Max Dessauer n Budapesta.»

—0—

Cetimŭ în »Naţiunea« dela 6 Maiu: »Teatrulŭ naţionalŭ este aḑĭ în sĕrbătóre, elŭ înaugurézâ astă-séră o nouă eră pentru arta dramatica în România. Pentru prima óră pe scena românéscă se va jucá o operă în limba românéscă de cătră artiştĭ românĭ. Graţiă străduinţelorŭ fără pregetŭ ale d-lui G. Ştefănescu s'a putută monta şi distribui rolurile operei lui »Donizetti,« „Linda de Chamounix,« tradusă de d. Bagav. Printre executanţĭ vedemŭ pe d-nii St. Iulianŭ, Cairetti, d. Teodorescu, Gabrielescu, Băjenaru, pe d-na Al. Ştefănescu (Gavala) şi pe d-şóra Carlotta Leria, care va cânta rolulŭ Lindei.‟

Conferinţa colectivă profesorescă din Blaşiu.

In Nr. 88 alŭ fóiei nóstre amŭ arătatŭ, după „Fóia scolastică,“ că la 8 Aprilie profesorii dela gimnasiele din Blaşiu, Beiuşiu şi Năsăudŭ s'au întrunitŭ în Blaşiu într'o conferinţă, în care s'au desbătutŭ diferite cestiunĭ scolare, deja cunoscute de cetitorii noştri din numĕrulŭ amintitŭ. Dămŭ aḑĭ discursulŭ, cu care directorulŭ gimnasialŭ din Blaşiu, I. Antonelli, a deschisŭ conferinţa:

Onoraţĭ domnĭ directorĭ, profesorĭ şi iubiţĭ confraţĭ!

Trăimŭ în lumea asociaţiunilorŭ, când teoria dândŭ mâna cu pracsa produce resultatele cele mai admirabile pe tóte terenele progresului vieţii omenescĭ. Eu nu credŭ că ar puté sĕ existe vr'unŭ bărbatŭ inteligentŭ şi înarmatŭ cu tóte facultăţile raţiunii sănĕtóse, care sĕ cuteze a contradisputa acestŭ adevĕrŭ în generalŭ astăḑĭ recunoscutŭ.

Idea asociaţiunilorŭ profesorale nu este o apariţiune momentană şi aşa ḑicêndŭ prea grăbită, căcĭ acésta în Ungaria s'a născutŭ mai înainte de ḑece ani, ba în anulŭ trecutŭ 'şĭ-a serbatŭ primulŭ sĕu iubileu, ér la noi începuse a rĕsări cu ceva mai nainte, dér nu s'a putută realisa pentru împrejurărĭ şi cause nedependente dela noi. Conînţelegerile însĕ au decursŭ între direcţiunile greco-catolice şi greco-orientale, ba adeseorĭ au fostŭ chiar şi obiectulŭ conversaţiunilorŭ private între profesorii acestorŭ gimnasii.

Excelenţa Sa dlŭ ministru de culte şi instrucţiune publică, cunoscêndŭ multifariile nóstre indigenţe (?) şi precumpĕnindŭ, că în douĕ-trei ḑile este preste putinţă a se îngriji de suplinirea tuturorŭ acestorŭ lipse, în hârtiă ce a adresatŭ Ilustrităţii Sale d-lŭ directorŭ scol. supremŭ şi totodată denumitŭ şi comisarŭ regescŭ pentru actulŭ presentŭ, ḑicŭ în hârtia ddto 10 Martie a. c. Nr. 2917, ne concede ca sĕ ne întrunimŭ în acéstă conferenţă, ba ne face şi prospecte, că dacă ne vomŭ face şi statute şi acelea le vomŭ subşterne locurilorŭ mai înalte spre aprobare, pe viitorŭ vomŭ puté conveni şi fără concesiune prealabilă.

Acéstă concesiune este fórte preţuită în ochii noştri, deşi de astădată este concésă după cum amŭ cerutŭ noi între marginĭ fórte restrânse şi óre-cum condiţionézâ viitórele nóstre întrunirĭ dela stricta rĕmânere între marginile legii şi ale obiectivităţii, ceeace nicĭ că se póte aştepta altcum, de órece noi ca crescĕtorĭ ai junimii scolastice nu ne putemŭ ocupa cu veleităţile politice ale ḑilii, şi nicĭ s'ar cuvenì a o faca în aceste timpurĭ critice nicĭ când amŭ puté, căcĭ nu noi suntemŭ chemaţĭ a înfige varga asupra acestorŭ cestiunĭ ale viitorului. Ţinêndu-ne între aceste limite ale obiectivităţii putemŭ aştepta că ni se va concede, ca viitórele nóstre întrunirĭ sĕ le putem ţiné pe o scară mai întinsă.

Istoria întrunirii nóstre de astăḑĭ a trecutŭ prin multe şi diverse fase. Aceste cugetŭ a fi bine a le cunósce cu toţii, ca sĕ ne putemŭ orienta. Pentru acésta le voiu atinge şi cu acéstă ccasiune întru cât este de trebuinţă, aşa ḑicêndŭ per summos apices. Mai ânteiŭ administraţiunea fondurilorŭ grăniţerescĭ dela Năsĕudŭ ca patronatulŭ gimnasiului nostru de acolo, cu hârtia de ddto 14 Noembrie 1884, Nr. 163, a cerutŭ dela veneratulŭ consistorŭ metropolitanŭ sĕ mijlocéscă, ca profesorii dela tóte gimnasiele române din Ungaria sĕ se constitue câtŭ mai curêndŭ într'o reuniune, în care în prima liniă sĕ se ocupe cu prelucrarea şi edarea manualelorŭ ce ne lipsescŭ séu nu s'au aflatŭ de acomodate şi corĕspunḑĕtóre scopului, declarândŭ totodată că ei au recercatŭ şi patronatele gimn. gr. or. ca sĕ se învoéscă la acésta.

Acéstă hârtiă s'a comunicatŭ Veneratului Ordinariatŭ gr. cat. de Oradea-mare. Acesta cu dtto 6/11 Nr. 2322 este de părere, că după-ce greco-orientalii încâtŭ pentru organismulŭ lorŭ se deosibescŭ de instituţiunile nóstre gr.-catolice, Excelenţa Sa Domnulŭ Metropolitŭ sĕ binevoiască a resolví propunerea patronatului din Năsĕudŭ într'acolo, ca sĕ se dispună a lua parte la acéstă conferenţă numai corpurile profesorale din provincia metropolitană de Alba-Iulia. Intru aceste ajungêndŭ la cunoscinţa d-lui ministru de culte şi instrucţiune publică faima, că în Blajŭ se intenţionézâ a se ţiné o întrunire profesorală, acesta încunosciinţézâ despre acésta pre d. comisarŭ exmisŭ, cerêndu'i totodată şi lămurirĭ detailate asupra acestui obiectŭ.

In urma acestora direcţiunea gimnasială de aci la mandatulŭ expresŭ alŭ Excelenţei Sale d-lui Metropolitŭ cere dela Ilustritatea Sa d. directorŭ supremŭ, lămurindŭ afacerea întrunirii profesorale intenţionate, ca Ilustritatea Sa sĕ întrevină la ministru pentru obţinerea concesiunii acestei întrunirĭ, pre care d. ministru sub numĕrulŭ memoratŭ a şi conces'o.

Scopulŭ acestei întrunirĭ este în prima liniă îngrijirea de compunerea şi edarea manualelorŭ ce ne lipsescŭ séu nu suntŭ corĕspunḑĕtóre prescriptelorŭ mai înalte. Compunerea lorŭ se va uşura prin conlucrarea comună, ér partea materială a tipăririi lorŭ încă se va asigura, dacă ne vomŭ înţelege a le introduce în tóte trei gimnasiele nóstre şi aşa putemŭ avé prospecte sigure, că vomŭ afla uşorŭ şi editorĭ. De ne va rĕmâné timpŭ, credŭ că arŭ fi de lipsă sĕ ne înţelegemŭ şi despre planulŭ de lecţiune alŭ limbei române şi maghiare, precum şi asupra unorŭ cestiunĭ didactice generale.

Bine aţĭ venitŭ dar Domnilorŭ în mijloculŭ nostru, vĕ salutămŭ la acéstă vreme cu salutările cele mai cordiale, dorindŭ din inimă, ca resultatulŭ întrunirii nóstre sĕ corĕspundă pre deplinŭ scopului, care este înaintarea şi progresulŭ scólelorŭ nóstre în totŭ respectulŭ. Cu acestea declarŭ şedinţa deschisă şi propunŭ sĕ ne constituimŭ, rugându-vĕ sĕ vĕ alegeţĭ unŭ preşedinte şi doi notarĭ.«

De pe ţĕrmurulŭ Mureşului, 5 Maiu 1885.

Năpăstuirea poporului nostru. — S'au descrisŭ în mai multe rêndurĭ în diarele nóstre starea tristă şi de plânsŭ a poporului nostru. S'a făcutŭ apelŭ la purtătorii de patrahire şi la inteligenţa mirénă, ca sĕ se împulpeze spre a împedecá rĕulŭ şi a mântuí poporulŭ. Dér se vede că s'a bătutŭ tóca la urechile surdului; căcĭ rĕulŭ a crescutŭ, şi încă cu repeḑiciune cum cresce unŭ cocoloşŭ de néuă în fuga lui pe dealŭ în josŭ totŭ mai mare, prinḑêndŭ totŭ mai multă néuă pe elŭ, şi astăḑĭ starea poporului este aprópe ruinată.

Că preoţimea nóstră este şi a fostŭ în prima liniă chiemată a vĕrsa poporului lumină, a-lŭ scutí de cursele şi apucăturile Jidanilorŭ şi a altorŭ împetriţĭ, este afară de tótă îndoiala, deórece ea stă în atingere continuă cu poporulŭ şi are cunoscinţă deplină despre referinţele, starea şi despre purtarea fiecăruia poporanŭ, şi este în posiţiune de a dá poporenilorŭ învĕţătura şi din fruntea altariului, ér poporenilorŭ singuraticĭ între 4 ochĭ şi la casele lorŭ. Insĕ nepăsarea, o spunemŭ, însoţită de inerţiă, onóre esceptiunilorŭ, între protopresbiterii şi preoţii noştri este mare.

Amintescŭ la loculŭ acesta, că înainte de acéstă cu mai mulţĭ anĭ era în o comună cu locuinţa protopresbiterului localŭ şi tractualŭ o moşiă frumósă de vêndutŭ. Am căutatŭ întâlnirea cu respectivulŭ d. protopresbiterŭ şi la întâlnire i-am făcutŭ cuviinciósa propunere, ca sĕ îndemne pe sătenĭ şi în casŭ necesarŭ sĕ mijlocéscă şi asociarea unorŭ locuitorĭ mai avuţĭ din satele vecine — spre cumpĕrarea acelei moşii şi am primitŭ rĕspunsulŭ: »de aşŭ puté aşŭ cumpĕrá-o eu.« Dênsulŭ însĕ n'a putut'o cumpĕrá, mai târḑiu a cumpĕrat'o unŭ strĕinŭ.

Ce bine şi frumosŭ era sĕ se fi mişcatŭ acelŭ d-nŭ protopresbiterŭ, sĕ se fi pusŭ în fruntea sătenilorŭ ca cumpĕrătorŭ, căcĭ atuncĭ comuna câştiga unŭ teritorŭ — hotarŭ — întinsŭ, din care chiar şi domnia sa putea căpĕtá o parte bunişóră ca adausŭ la posesiunea d-sale; apoi bunăstarea poporenilorŭ este şi în interesulŭ domnilorŭ protopresbiterĭ şi preoţĭ şi dênsulŭ îşĭ câştigá titlulŭ justŭ de omŭ activŭ şi promovătorŭ de binele poporului.

Este vai de bieţii ţĕranĭ fără posesiune séu nu cu posesiune de ajunsŭ la câmpŭ, deórece marii proprietarĭ suntŭ în cea mai mare parte lipsiţĭ de simţulŭ umanŭ, lipsiţĭ de milă, încâtŭ sciindŭ pe bieţii sătenĭ necesitaţĭ de a luá pământurĭ în parte, oferescŭ de acelea în $^1/_4$ parte, şi sciu $^1/_3$ parte dintre sătenĭ, carĭ au fostŭ siliţĭ a luá şi aşa! Apoi facă'şĭ orĭcine ideă, décă rodulŭ se împarte în 4 părţĭ egale, 3 părţĭ le ia posesorulŭ şi numai $^1/_4$ parte celŭ ce ţine loculŭ în parte, ce dobênde póte avé elŭ după sudórea de peste vérá! Astorŭ omenĭ nu le convine ḑisa germană »leben und leben lassen« (sĕ trăiescĭ şi sĕ laşĭ şi pe alţii se trăiască), şi aşa nicĭ nu meritézâ a fi puşĭ, şi nu-i putemŭ pune la altŭ locŭ decâtŭ alăturea cu Jidanii (lipitóre), şi écă între ei se află şi unŭ posesorŭ românŭ, pre care, d'astădată nu lŭ numescŭ. X.

(Va urma).

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

De pe Crane, la 1 Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ!

Partea aceea a comitatului Solnocŭ-Dobêca, care mai de multŭ se numea Crane, atâta e de nepăstuită, încâtŭ nicĭ celŭ mai desterŭ condeiu nu i-ar putea scrie tóte nĕcazurile. — Cranenii noştri mai cu sémă prin jidovii cămătarĭ au ajunsŭ în mare parte la starea de proletarĭ. — Aicĭ avemŭ între alţii şi unŭ notarŭ de jidovŭ alesŭ acum doi anĭ într'unŭ modŭ de miratŭ. Dênsulŭ pe lângă salarŭ, cuartirŭ şi pauşale de cancelariă ce le are regulate şi cari se urcă la 500 fl., — îşĭ mai făuresce şi alte pauşale de cancelariă de 40—50 fl., firesce sub diferite numirĭ de tipăriturĭ estraordinare, şi mai codesce pentru spesele de călĕtoriă 25—30 fl. şi ţine 2 servitorĭ, îşĭ face mobile scumpe ş. a. Banii şi-i scóte dênsulŭ din cassele comunale şi în loculŭ lorŭ depune chitanţe, care cu ocasiunea întregirei raţiociniilorŭ comunale le vîresce între celelalte posiţii, căcĭ membrii comitetelorŭ comunale nu sciu face deosebire între chitanţele accesibile şi neaccesibile. E de însemnatŭ, că cărturarii preoţĭ şi mirenĭ, cari nu sunt pe struna domnilorŭ dela putere, cari arŭ face resistinţă la asemenĭ ocasiunĭ, — sub diferite pretexte au fostŭ ştersĭ din numĕrulŭ membrilorŭ, până când jupânii crăşmarĭ sunt tare protegiaţĭ. Caracteristicŭ e că unii dintre membri nicĭ nu sciu în ce séră s'a făcutŭ şi subscrisŭ raţiociniulŭ (darea de sémă) anualŭ, numai audŭ că s'au făcutŭ erogaţiunĭ (cheltuelĭ) de sute de florenĭ. — Décă domnilorŭ dela comitatŭ nu le e frică de Dumneḑeu că din paralele bietului Românŭ, câştigate la lucrulŭ câmpului în Cluşiu şi în Deşiu şi incurse în repartiţiă, întrebuinţézâ pe losurile şi acţiile teatrului maghiarŭ, pe acţiile călei ferate a liniei someşane, pe fóia Domniilorŭ sale »Szolnok-Doboka‟ — o grămadă de banĭ, din care causă ni s'a urcatŭ repartiţia la 55%; — ḑicŭ, décă nu le e frică de Dumneḑeu a'şĭ face tóte pe placŭ, celŭ puţinŭ sĕ nu concédă acésta şi notarilorŭ subalternĭ.

Argus.

Dare de sémă şi mulţămită.

Făgăraşŭ, 7 Maiu 1885 v.

Reuniunea femeilorŭ gr. or. române din Făgăraşŭ şi giurŭ a întocmitŭ la 2 Maiu c. v. în favorulŭ fondului sĕu o petrecere de jocŭ împreunată cu tombolă. Obiectele de câştigŭ ale tombolei, în urma unui apelŭ din partea comitetului acestei reuniunĭ, s'au donatŭ de următórele dómne, domnişóre, câţiva domnĭ din Făgăraşŭ, pre carĭ pentru darea de sémă a nóstră le publicămŭ.

Luisa Grămoiu: douĕ talere de porţelanŭ şi douĕ pahare de florĭ pentru salonŭ; Elisabeta P. Popŭ: o corfiţă pentru póme, unŭ talerŭ de sticlă pentru fragĭ şi o icónă colorată; Zinca Romanŭ: unŭ tablou „Andreiu Murĕşanu‟ şi o carte »Actele conferinţei electorale din Sibiiu 1884«; Iuliana Gabalini: şépte pahare de sticlă pentru şampaniă şi o sarniţă de sticlă argintiă; Elena Toma: o corfiţă pentru pâne, o chibritelniţă, douĕ păhărele de florĭ din ghipsŭ, o sălariţă de porţelanŭ, o periniţă pentru ace, o piperniţă din porţelanŭ, douĕ fundurĭ de perină şi douĕ pahare aurite pentru florĭ; Anastasia Popescu: unŭ necesierŭ, unŭ domino, o sarniţă de sticlă, unŭ paharŭ auriu de sticlă, unŭ paharŭ de florĭ şi o chibritelniţă; Aneta Stoica: o taţă (tavă) de lampă din harasŭ, douĕ pahare de sticlă pentru apă şi o tabachere; Luisa Făgărăşanŭ: unŭ fundŭ de perină; Zinca Pandrea: unŭ paharŭ de sticlă şi şése linguriţe de cafea; Maria Chişerénŭ: o zaharniţă de sticlă argintiă; Maria Constantinŭ Popŭ: o corfiţă cu póme şi doi papagalĭ din ghipsŭ şi şése lingurĭ de lemnŭ; Iudita Negrilă: unŭ picsemŭ de porţelanŭ şi o cenuşerniţă de ţigărĭ; Maria D. Damianŭ: o pungă de mătase pentru banĭ, o ţiitóre de tutunŭ, unŭ talerŭ pentru cenuşa de ţigară, o scobitóre de dinţĭ, unŭ paharŭ de porţelanŭ pentru florĭ şi o frunḑă de stejarŭ din porţelanŭ; Elena V. Popŭ: o corfiţă de póme, şése talere de porţelanŭ, unŭ filigeanŭ de porţelanŭ pentru cafea, o chibritelniţă, o ţiitóre de orologiu, şi douĕ broşe; Maria Florea: trei filigene cu farfurii de porţelanŭ pentru cafea şi o corfiţă pentru bilete de visită; Maria Grama: o figură pe masă de ghipsŭ; Victoria Aronŭ: o corfiţă pentru bilete de visită şi o chibritelniţă din bronzŭ; Hareta Popescu: o mapă brodată pentru scrisŭ, unŭ şurţŭ brodatŭ-ţĕsătură propriă, unŭ talerŭ de póme argintiu şi douĕ fundurĭ de perină; Valeria Alutan: douĕ taşce de banĭ—manufactură propriă—

și o tăviță de lampă: Silvia Cipu: o periniță de ace, o păreche de legăturĭ de ciorapĭ, — manufactură propriă — și două păhăruțe verdĭ aurite; Nicolae Popovicĭ, calfă; o cu iă cu săpună; George Gollianŭ, comerciante: unŭ călimărŭ auriu de porțelanŭ, o cană de masă din porțelanŭ, o tasă (tavă) de presentantŭ și o tabachere; Ionŭ Podgursky, têmplarŭ: o țiitóre de póme și o preserătóre de zaharŭ, ambe de sticlă; Trepches Heinrich, directorŭ polițienescŭ: unŭ vasŭ de florĭ și o solniță (sărniță), ambe din sticlă. Celŭ mai prețiosŭ obiectŭ pentru acéste tombolă: unŭ servițŭ de pahară cu sticlă pentru vinŭ s'a cumpĕratŭ din caseta propriă a on. dómne: Anastasia Popescu, Elena V. Popŭ, Maria C. Popŭ, Aneta Stoica, Maria Florea, Maria Cipu, Elena Toma și Maria Eiserŭ, contribuindŭ fiecare câte 1 fl. v. a.

Suma în banĭ incursŭ din joculŭ tombolei cu câștigulŭ tuturorŭ obiectelorŭ de cătră publiculŭ participantŭ a fostŭ 30 fl. 76 cr. v a.

La întrare au contribuitŭ cu câte 2 fl. v. a.: Philipoviciu medicŭ și Danka Gyula apotecarŭ; — cu câte 1 fl. v. a.: Nicolae Cozgarea căpit. pens., Ioanŭ Florea asesorŭ, Vasilie Popŭ comerciantŭ, Ioanŭ Podgursky têmplarŭ, Ioanŭ Ciora timarŭ, Barasnyay Bella, Constantinŭ V. Popŭ, Iovianŭ Stoica de Viștŭ jude reg. pens., Konerth vĕduvă, Dr. St. Popŭ fisicŭ comit., Ioanŭ Cintea ampl. la cărț. fund., Csato vicepretorŭ, Adolfŭ Făgărășanŭ, Popŭ locotenentŭ, Gall Domokos jude reg., Brust Lajos, George Boeriu morarŭ, Steinburg apotecarŭ, George Golianŭ comerciante și Iuliu Podóbă oficialŭ de poștă; — cu câte 50 cr. v. a.: Lazareviciu sublocotenentŭ, Pongratz Géza, Nagy, Hachmiller, locotenentŭ, Reichel, Sebes IosZef, Panczél Zsigmond, Ioanŭ Munteanŭ învĕțătorŭ, Gavrilă Popŭ învĕțătorŭ, Izsák Miklos, Hermann Johann, Valeriu Poparadŭ, Ioanŭ Mureșianŭ și Nicolae Ludu învĕțătorŭ. Suma 31 fl. v. a.

Dela privațĭ în urma petrecerei: Gerasimŭ Grama căp. pens. 1 fl., Danielŭ Gaborŭ învĕțătorŭ 1 fl. Suma 2 fl. v. a.

Suma venitului preste totŭ: 63 fl. 86 cr. v. a., din care detrăgêndŭ spesele de 17 fl. 96 cr. v. a., rĕmâne unŭ venitŭ curatŭ de 45 fl. 50 cr. v. a., care sumă s'a înmânuatŭ spre administrare d-nei casiere a acestei reuniunĭ.

In numele reuniunei primĕscă mulțămită pe acéstă cale tóte acelea p. t. dómne și domnișóre, care au contribuitŭ cu obiecte la tombola proiectată, și toțĭ acei p. t. domnĭ, carĭ nu mai puținŭ au contribuitŭ cu dinariulŭ lorŭ în favorulŭ fondului reuniunei femeilorŭ gr. or. din Făgărașŭ, cu scopulŭ de a îmbunătăți starea miseră a scólei nóstre gr. or. de aicĭ, carea abia se mai póte susținea.

Anastasia Popescu, președintă. *Nicolae Aronŭ*, secretarŭ.

ULTIME SCIRI.

Din Petersburg se anunță: De astădată s'a ordonatŭ recrutarea a 230,000 ómenĭ, cu 6000 mai mulțĭ ca în anulŭ trecutŭ și cu 12000 mai mulțĭ ca în anulŭ 1883.

—0—

După o versiune, ce o colporteză corespondentulŭ dĭarului „P. Lloyd", în Berlinŭ s'ar crede că numirea lui Busch ca ambasadorŭ alŭ Germaniei în Bucurescĭ ar stá în legătură cu dorința Germaniei d'a face unŭ serviciu Austro-Ungariei cu ocasiunea reînoirei convențiunei austro-române, împăcându-o astfelŭ în privința redicărei vamei pe cereale din partea Germaniei. Busch adecă sĕ aibă misiunea specială de a stărui pe lângă guvernulŭ românŭ în favórea Austro-Ungariei. Vomŭ vedé!

———

Scirĭ sosite în Bucurescĭ din Salonicŭ, spunŭ, că pe la mijlocuiŭ lunei lui Iuniu se aștéptă acolo isbucnirea unei rescóle bulgaro-macedonene.

———

Foile englese susținéu, că Francia voesce sĕ iasă cu nouĕ pretensiunĭ în negociările de pace cu China și că din acéstă causă ar fi trimisŭ nouĕ întărirĭ de trupe în China. Scirile acestea se desmintŭ acum din partea francesă cu observarea, că trimiterea de nouĕ trupe în China se face numai din causă că Chinesii mai de multe orĭ au abusatŭ de încrederea ce li s'a datŭ. Ministrulŭ de esterne Freycinet îșĭ dă tóte silințele spre a pregăti o perióda de pace cu China de o durată câtŭ mai îndelungată. De aceea este decisŭ sĕ eviteze totŭ ce ar puté trăgăna încheerea definitivă a păcii cu China.

———

Regele Belgiei sosesce mâne în Berlin, unde va petrece Rusaliile. Scopulŭ călĕtoriei lui este, ca în calitate de suveranŭ alŭ statului Congo sĕ mulțămĕscă împĕratului Wilhelm și prințului Bismarck pentru stăruințele lorŭ de a se formaacestŭ statŭ africanŭ. Regele Leopold va folosi ocasiunea de a intra în negoțiărĭ cu financiarĭ de căpeteniă din Berlinŭ pentru realisarea unui împrumutŭ alŭ noului statŭ Congo. Acestŭ împrumutŭ de 38 milióne francĭ se va face pentru construirea unei căĭ ferate care sĕ lege statulŭ Congo cu marea. Imprumutulŭ sĕ fiă pusŭ sub o garanțiă internațională.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 20 Maiu. — Consiliulŭ comunalŭ alŭ Vienei a sositŭ erĭ la $7^1/_2$ cu unŭ vaporŭ specialŭ. Cu tótă plóia ce curgea, o mare mulțime de ómenĭ așteptă sosirea óspeților, carĭ au fostŭ salutațĭ fórte simpaticŭ. In fruntea representanței orășenescĭ întră primarulŭ Rath în corabiă, salută pe cei sosițĭ accentuândŭ într'ună discursŭ strălucitŭ, că capitala Ungariei a luatŭ la cunoscință cu bucuriă simțămintele frățescĭ ale vechiului orașŭ împĕrătescŭ și că e însuflețită de sincere simțĕminte pentru frumósa și înfloritórea Vienă. Primarulŭ Uhl mulțămĭ, pentru primirea cea surprindĕtórŭ amicabilă, în modŭ fórte cordialŭ. Amêndouĕ discursurile au fostŭ însoțite de „hoch" și „eljen." După ce s'au salutatŭ reciprocŭ fórte cordialŭ, óspeții se duseră la cuartiere.

Agram, 20 Maiu. — Preotulŭ din Bucsje, Johann Schirmer, pentru discursulŭ sĕu electoralŭ, ce l'a ținutŭ ca candidatŭ alŭ partidei starceviciane în Brod, a fostŭ condamnatŭ la doi anĭ închisóre și la perderea preoției.

DIVERSE.

Unŭ judecătorŭ ca mulțĭ alții... — Dacă nu s'ar fi întâmplatŭ, n'ar fi credutŭ. La Béziers, unŭ orășelŭ în Franța, esistă unŭ specimenŭ ciudatŭ de judecătorŭ de pace. Mania lui e sĕ amâne necontenitŭ procesele. Bieții împricinațĭ suntŭ silițĭ sĕ aștepte multŭ timpŭ până sĕ dobêndéscă câte o nenorocită hotărîre. Advocații se hotărîră sĕ 'șĭ rĕsbune pe tembelulŭ judecătorŭ, și unulŭ dintr'înșiĭ, Serguières se însărcină cu acésta. Elŭ avea unŭ procesŭ, în care se ordonase de multŭ timpŭ o espertisă, fără ca sĕ ajungă la înfățișare. Desperatŭ de amânările suferite, ingeniosulŭ advocatŭ depuse, la ultimulŭ termenŭ, aceste conclusiunĭ în mânile judecătorului: »...Considerândŭ că au trecutŭ mai bine de patru lunĭ de când s'a depusŭ raportulŭ de cătră espertŭ, ceremŭ sĕ binevoéscă d. judecătorŭ de pace a declara instanța perimată și a se codemna la o sută lei daune-interese!« Iși póte închipui cineva figura representantului justiției la audulŭ acestorŭ ciudate conclusiunĭ. Elŭ a reclamatŭ Parchetului localŭ, pretindêndŭ că a fostŭ luatŭ în rîsŭ și că maiestatea ministerului sĕu a fostŭ batjocorită. Până acum nu se scie resultatulŭ acestei ciudate întêmplărĭ.

***

Descoperirĭ archeologice. — In insula Capri, comuna Fragora, s'au descoperitŭ una din cele 12 vilas ale lui Tiberiu, despre carĭ se face mențiune în analele lui Tacitŭ. Unŭ țĕranŭ, săpândŭ o grópă pentru irigațiunea țarinei sale, a datŭ peste mai multe camere construite lângă o colină. Aceste camere suntŭ construite pe acelașĭ planŭ; unŭ coridorŭ largŭ boltitŭ le separă de colină și le protege contra umidității. Construcțiunea este în pétră și cărămidĭ din epoca imperielorŭ. Pĕreții au până la 2 metri de înălțime. S'au găsitŭ pavimente în mozaicŭ albŭ; unulŭ din ele în marmoră colorată. mĕsură 4 metri 60, într'una dintre camere s'a găsitŭ fragmente purtândŭ marca Tonnei-Deficilinis-Viccanis.

***

Unŭ balŭ oficialŭ la Vashington. — Se pare, dĭce »Curierulŭ Statelorŭ-Unite,« că pe la finele balului datŭ în onorea noului președinte Cleveland, s'a dantatŭ puținŭ, dar s'a bĕutŭ multă șampaniă. Mai multŭ de 6 mii butelii au fostŭ destupate. Resultatulŭ a fostŭ, că sub influința vinului mulțĭ dintre asistențĭ au eșitŭ din reserva ce trebuia s'o aibă în asemenea împrejurare. In sala unde se serveau bĕuturile rĕcoritóre, funcționarĭ, ofițerĭ polițienĭ, fraternisau cu paharulŭ în mână. Unii cântau, alții strigau din tóte puterile, alții făceau turnurĭ de forță, unulŭ dintre ei a făcutŭ turulŭ sălii în mânĭ și cu piciórele în susŭ. La 5 óre diminéța, pentru ca sĕ-i facă a se depărtá, li s'a stinsŭ gazulŭ.

***

Sunetele simbolice ale clopotelorŭ. — Fantasia purerea viuă a poporului însuflețesce totŭ ce i se presintă într'unŭ modŭ prielnicŭ. Faptulŭ că esistă o scală a sunetelorŭ este ca atare cunoscută numai acelora ce se ocupă cu studiulŭ armoniei, poporulŭ însă o destinge numai prin audire și lui îi rĕmâne impresiunea vagă a deosebirilorŭ ce aude de pildă între sunetulŭ unui clopotŭ și celuilaltŭ. Poporulŭ se întreabă: de ce acea deosebire? și fantasia, ajutată de lipsa de cunoscințe esacte, îi rĕspunde dândŭ graiu și înțelesŭ limbei clopotului. Așa spune poporulŭ, că se audŭ cuvintele: Bran-cov-anu când se tragŭ clopotele dela biserica Sf. Gheorghe-Nou din Bucurescĭ. Clopotele mitropoliei din Tĕrgoviște rostescŭ cadențatŭ numele ziditorului monăstirei de Argeș: Nea-goe. Vine apoi și satira, care tălcuește limba clopotelorŭ în felulŭ ei. Așa clopotulŭ celŭ mare alŭ mitropoliei din Bucurescĭ, cunoscêndu-șĭ posițiunea, repetă mereu: banĭ, banĭ; ér celŭ dela biserica Săracă, conformŭ cu numele bisericei: cârpe-cârpe! In Giurgiu se află o biserică mare cu trei clopote. Celŭ dinteiŭ dĭce: baanĭ, baanĭ! celŭ de alŭ doilea ne dă sfatulŭ fórte practicŭ: dai, n'ai, dai, n'ai; adică dacă dai banĭ, n'ai, nu 'țĭ rĕmânŭ. In sfêrșitŭ celŭ mai micŭ, fudulŭ și mândru dĭce: cine n'are sĕ nu intre, cine n'are sĕ nu intre, grăbindu-se a le rosti cu o iuțélă nervósă! Așa amŭ putea culege esemple numeróse din tótă țéra, care ne-arŭ dovedi că pretutindenea găsimŭ acestŭ jocŭ bizarŭ alŭ fantasiei. Dar ceeace este mai curiosŭ, e că acestŭ fenomenŭ se regăsesce și la multe alte popóre, la Germanĭ, Italienĭ, Francezĭ etc. Mĕ voiu mărgini a aduce numai câte unŭ esemplu din literatura acestorŭ două din urmă. Giambattista Basile, autorulŭ vestitei colecțiunĭ de basme neapolitane, cunoscută supt numele de »Pentamerone«, spune în basmulŭ No 37: „Amŭ audĭtŭ totd'auna dĭcêndu-se, că cine face bine, dobândesce bine; căcĭ și clopotulŭ dĭn Manfredonia dĭce: „damme, dotte«, adică: dă'mĭ mie, dau-ție, dacă îmĭ dai, îțĭ dau. Atâta pentru Italienĭ. Intre Francezĭ, pomenescŭ pe Rabelais, ale cărui cuvinte le reproducŭ întocmai din »Gargantua«, cart. a III, cap. 27: »Escoute, dit frère Jean, l'oracle des cloches de Varenes: que disent elles?... Escoute: *marie-toy, marie-toy, marie, marie. Si tu te maries, maries, maries, très bien t'en trouveras, veras, veras; marie, marie*". Adică: »ascultă, dĭse fratele Jean, oracolulŭ clopotelorŭ din Varenes: ce dĭcŭ ele?... *mărităte-te, mărită-te mărită, mărită. Dacă te vei mărita, mărita, îțĭ va prinde fórte bine, bine, bine; mărită, mărită.*" Așa dĭce poporulŭ și acei ce audŭ ca poporulŭ, dar eu subscrisulŭ protestezŭ din mormêntŭ, că mi se face crudă nedreptate. — Petrus Murator, turnătorulŭ clopotului din 1667 alŭ mitropoliei din Tĕrgoviște. — (Telegr).

***

Sclavii în China. — Nu este nicĭ o familiă chineză mai avută, care sĕ n'aibă câte 20 de sclavĭ, deși este fórte lesne d'a avea fórte bunĭ servitorĭ liberĭ. Prețulŭ unuĭ sclavŭ variază după etatea, puterea și frumseța lui. In timpŭ de pace și de prosperitate, acestŭ prețŭ se urcă pâna la cincĭ sĕu șése sute de francĭ și chiar mai multŭ, dér în timpŭ de rĕsboiu sĕu de fómete, familiile carĭ au mai mulțĭ copii îi vêndŭ, adesea pentru unŭ pumnŭ de orezŭ. Gray citéză bande de vagabundĭ pe carĭ i-a vĕdutŭ vêndêndŭ mulțime de june fete cu câte 20 francĭ una. Elŭ a vĕdutŭ asemenea pe Canton unŭ tată care se ruinase la jocŭ și care și-a vêndutŭ doi copii ce avea pentru suma de patru-sute două-dĕcĭ și cincĭ de francĭ. In generalŭ, mai înainte ca vêndarea sĕ fie făcută, sĕ ia sclavulŭ și se pune la încercare în timpŭ de o lună. Ceea ce se ține mai în sémă a se sci cu siguranță este ca elŭ sĕ nu fiă bolnavŭ de lepră, și în scopulŭ acesta se întrebuințéză mijloculŭ următorŭ: sclavulŭ este condusŭ într'o cameră întunecósă, preumblându-se pe dinaintea lui o flacără albastră. Décă pelea lui la lumina flacărei ia o colóre verdue se conchide că este sĕnĕtos; décă ia o colóre cam roșie, atuncĭ este o dovadă că se află bolnavŭ de lepră. Sclavagiulŭ este perpetuu și ereditarŭ. Nenorociții carĭ se află în acéstă condițiune n'au nicĭ chiar dreptulŭ d'a decide de sórtea copiilorŭ lorŭ, și numai la a doua generațiune desrobirea este de dreptŭ, dacă sclavulŭ a pututŭ sĕ adune banĭ pentru a'șĭ cumpĕra libertatea. Ei nu potŭ sĕ se înfățișeze naintea instanțelorŭ judecătoresci. In fine stăpânulŭ are asupra lorŭ dreptulŭ de viață și de mórte, și se póte dĭce tóte drepturile, chiar și dreptulŭ d'a libera pe sclavulŭ sĕu la prostituția publică. Sclavulŭ este afară din lege. Se întêmplă adesea ca elŭ sĕ fugă. Fuga lui este semnalată din tóte părțile prin afișe carĭ indică etatea, figura și costumulŭ sĕu și recompensa făgăduită celui care 'lŭ va aduce la locuința lui. Aceste afișurĭ se vĕdŭ lipite mai pe tóte zidurile orașelorŭ chinese séu pe peptulŭ strigătorilorŭ publicĭ carĭ se preumblă pe uliță ca și așa numiții sandwich-men din Londra și Paris.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 6 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%). . . .	88½	89½
Renta rom. amort. (5%) . .	91¾	92¾
» convert. (6%) . .	87	88
Impr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	101	102
„ „ (5%) . .	85	86
» urban (7%) . .	97½	98½
» » (6%) . .	91	92
» » (5%) . .	82¾	83¾
Banca naţională a României	1140	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	309	—
» Naţională . .	237	—
Aurŭ	10.½%	9¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2·02	2.05

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	97.60
Rentă de hârtiă 5% . .	92.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.—
Bonurĭ rurale ungare . .	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.10
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	118.75
Renta de hărtiă austriacă	82.30
Renta de arg. austr. . .	82.70
Renta de aurŭ austr. . .	107 70
Losurile din 1860 . . .	138.80
Acţiunile băncel austro-ungare	859 —
Act. băncel de creditŭ ung.	287.50
Act. băncel de creditŭ austr.	287.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.70

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 20 Maiu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.93	Vĕnd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.82	»	9.84
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.—
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 şi la 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans„.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezŭ-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Varad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1,59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse

Tipografia ALEXI, Braşov.